

حسین آجورلو؛ هم جمهوری اسلامی ایران و هم جمهوری اسلامی پاکستان دو کشور بزرگ در حوزه کشورهای اسلامی هستند که به نوعی هرگونه همکاری آنها در راستای راهبردهای کلان جمهوری اسلامی ایران است و می‌تواند در بحث وحدت اسلامی و همکاری کشورهای اسلامی و ثبات منطقه‌ای تأثیرگذار باشد

سیدجعفر رضوی؛ یکی از تغییرات و تحولات جدید در منطقه می‌تواند در چارچوب مناسبات اقتصادی این دو کشور بزرگ شکل بگیرد. به‌عنوان مثال یکی از جدی‌ترین موضوعات مسیر ترانزیتی است که می‌تواند از ایران و پاکستان بگذرد و طی سال‌های گذشته رایزنی‌های جدی در این خصوص صورت گرفته اما همواره از سوی آمریکایی‌ها با تحرم و پایکوت مواجه شده است

سیدجعفر رضوی؛ یکی از تغییرات و تحولات جدید در منطقه می‌تواند در چارچوب مناسبات اقتصادی این دو کشور بزرگ شکل بگیرد. به‌عنوان مثال یکی از جدی‌ترین موضوعات مسیر ترانزیتی است که می‌تواند از ایران و پاکستان بگذرد و طی سال‌های گذشته رایزنی‌های جدی در این خصوص صورت گرفته اما همواره از سوی آمریکایی‌ها با تحرم و پایکوت مواجه شده است

سیدجعفر رضوی؛ یکی از تغییرات و تحولات جدید در منطقه می‌تواند در چارچوب مناسبات اقتصادی این دو کشور بزرگ شکل بگیرد. به‌عنوان مثال یکی از جدی‌ترین موضوعات مسیر ترانزیتی است که می‌تواند از ایران و پاکستان بگذرد و طی سال‌های گذشته رایزنی‌های جدی در این خصوص صورت گرفته اما همواره از سوی آمریکایی‌ها با تحرم و پایکوت مواجه شده است

سیدجعفر رضوی؛ یکی از تغییرات و تحولات جدید در منطقه می‌تواند در چارچوب مناسبات اقتصادی این دو کشور بزرگ شکل بگیرد. به‌عنوان مثال یکی از جدی‌ترین موضوعات مسیر ترانزیتی است که می‌تواند از ایران و پاکستان بگذرد و طی سال‌های گذشته رایزنی‌های جدی در این خصوص صورت گرفته اما همواره از سوی آمریکایی‌ها با تحرم و پایکوت مواجه شده است

بررسی زوایای سفر راهبردی اقتصادی، امنیتی، سیاسی و فرهنگی رئیسی به پاکستان

مرزهای مشترک صلح و دوستی

[شهروند] طی دو سال ونیم گذشته موفقیت دولت سیزدهم در ایجاد همگرایی منطقه‌ای موجب شد تا جایگاه جمهوری اسلامی ایران در سطح منطقه و جهان به یک نقطه قابل اتکا ارتقاء یابد. در تداوم این سیاست رئیس‌جمهوری اسلامی ایران دپیروز وارد پاکستان شد تا با هیأت همراه در موضوعات مختلفی اعم از اقتصادی تا امنیتی و سیاسی به توافقات قابل توجهی دست یابد. به زعم کارشناسان، این سفر به دلیل مسائل منطقه‌ای از اهمیت قابل توجهی برخوردار است بنابراین باید زوایای بیشتری از این سفر مورد تحلیل و بررسی قرار بگیرد.

ارتقای مناسبات سیاسی، فرهنگی و امنیتی

حسین آجورلو، پژوهشگر ارشد پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه، در مورد مناسبات دولت رئیسی در عرصه بین‌الملل و سیاست همگرایی منطقه‌ای با توجه به سفر روز گذشته رئیس‌جمهوری به پاکستان، به «شهروند» می‌گوید: «یکی از پایه‌های شعارها و اقدامات دولت سیزدهم و جناب آقای رئیس‌یبحث سیاست همسایگی و تعامل بین کشورهای منطقه بوده است و واقعا در دو سال اخیر با مرور وقایع اتفاق افتاده شاهد آن هستیم که دولت، اقدامات بسیار مثبتی در جهت ارتقای روابط همسایگی و افزایش همکاری در بین کشورهای منطقه برداشته است. ما در حال تکمیل پازل روابط ایران با کشورهای همسایه در جهت افزایش تعاملات سیاسی، تجاری و فرهنگی هستیم. دیدار از پاکستان می‌تواند در این چرخه قرار بگیرد.»

این کارشناس سیاسی در ادامه می‌افزاید: «هم جمهوری اسلامی ایران و هم جمهوری اسلامی پاکستان دو کشور بزرگ در حوزه کشورهای اسلامی هستند که به نوعی هرگونه همکاری آنها در راستای راهبردهای کلان جمهوری اسلامی ایران است و می‌تواند در بحث وحدت اسلامی و همکاری کشورهای اسلامی و ثبات منطقه‌ای تأثیرگذار باشد.»

موضوع فلسطین یکی از جدی‌ترین بخش‌های سفر رئیسی

آجورلو پرداختن به موضوع فلسطین را از جدی‌ترین بخش‌های سفر رئیس‌ی دانسته و می‌گوید: «در سطح منطقه یک موضوع جدی به نام فلسطین داریم که عامل مهمی برای ایجاد چالش‌های منطقه‌ای و جهانی شده است. بی‌شک بایستی با جنایات رژیم صهیونیستی در غزه و اقدامات غیرانسانی به‌وقوع‌پیوسته برخورد شود. هم جمهوری اسلامی ایران و هم جمهوری اسلامی پاکستان به نوعی تأکید دارند که اقدامات سیوعانه رژیم صهیونیستی و رفتار غیرانسانی آن، عامل مهمی در ایجاد چالش‌های منطقه‌ای هستند و از این نقطه‌نظر طبق مذاکرات صورت‌گرفته و اعلان‌نظرهای دوطرف، همراهی و همگامی کاملی بین ایران و پاکستان برای مقابله با اقدامات اسرائیل وجود دارد، به‌خصوص اینکه مسئله فلسطین در میان مردم پاکستان و ایران نیز جایگاه ویژه‌ای دارد و آن را نیز می‌توانیم در رفتارهای ملت‌ها جست‌وجوکنیم که دولت‌هائیز همگام با ملت‌ها در این جهت قدم برمی‌دارند.» پژوهشگر ارشد پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه یکی دیگر از ابعاد ویژه سفر رئیسی به پاکستان را ارتقای مناسبات فرهنگی دانسته و می‌گوید: «در دنیا نشان داده شده که بخش عمده‌ای از مسائلی که در نزدیکی و همراهی دولت وجود دارد، بحث همکاری‌های فرهنگی و گسترش این روابط است که جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی پاکستان دو کشوری هستند که پیشینه روابط فرهنگی گسترده‌ای داشته‌اند و با توجه به قرابت‌هایی که وجود داشته به‌نظر می‌رسد در موضوع فلسطین نیز ضرورت دارد که فعالیت‌های فرهنگی مشترک مانند برگزاری نشست‌های مردمی مشترک، مراسم فرهنگی درخصوص گسترش محور مقاومت و… برگزار شود که می‌تواند تأثیرات خاصی در این برهه از زمان داشته باشد چراکه باید شنیده شدن صدای مظلومیت مردم فلسطین تداوم یابد و خاموش نشود. به روایت دیگر این قرابت‌های فرهنگی می‌تواند بستر مناسبی برای حمایت از مظلومان باشد.»

پاسخ به کارشکنی کشورهای غربی در روابط اقتصادی دو همسایه

این تحلیلگر سیاسی در مورد محوریت روابط تجاری در سفر روز گذشته رئیس‌جمهوری به پاکستان می‌گوید: «متأسفانه همواره از سوی دول غربی، کارشکنی‌هایی در این مورد وجود داشته است. مسئله انرژی و بحث آن ازجمله مباحث پیچیده‌ای است که عوامل مختلفی در آن تأثیر دارند، یکی از مباحث، مشکلاتی است که تحریم‌ها پیش روی ما گذاشته‌اند. همچنین عدم‌توانایی مالی پاکستان در سرمایه‌گذاری روی موضوعات مشترک را به این مقوله می‌توان افزود و افزون بر آن کارشکنی‌ها و مخالفت‌های غربی‌ها درخصوص مسائل اقتصادی و مبادلات انرژی بین ایران و پاکستان باید مورد توجه قرار گیرد، اما هدفگذاری برای ارتقای روابط تجاری مطابق آنچه در سخنان روز گذشته مسئولان دو کشور مطرح شده است، می‌تواند امیدبخش باشد.»

وی می‌افزاید: «البته باید دانست که بازیگران دیگری مثل کشورهای حوزه خلیج فارس در منطقه حضور دارند و بایستی ایران در حضور خود با آنان رقابت کند.» آجورلو با اشاره به تنش‌های گذشته مرزی بین ایران و پاکستان، امن‌سازی و ثبات در منطقه و تقویت مناسبات امنیتی مرزی را از دستاوردهای دیگر سفر رئیسی دانسته و می‌گوید که متأسفانه عدم‌استقرار دولت‌ها و ثبات سیاسی در پاکستان، در گذشته سبب مشکلات جدی در مرزها شده بود که ان شاءالله با برنامه‌های مشترک

بررسی زوایای سفر راهبردی اقتصادی، امنیتی، سیاسی و فرهنگی رئیسی به پاکستان

مرزهای مشترک صلح و دوستی

[شهروند] طی دو سال ونیم گذشته موفقیت دولت سیزدهم در ایجاد همگرایی منطقه‌ای موجب شد تا جایگاه جمهوری اسلامی ایران در سطح منطقه و جهان به یک نقطه قابل اتکا ارتقاء یابد. در تداوم این سیاست رئیس‌جمهوری اسلامی ایران دپیروز وارد پاکستان شد تا با هیأت همراه در موضوعات مختلفی اعم از اقتصادی تا امنیتی و سیاسی به توافقات قابل توجهی دست یابد. به زعم کارشناسان، این سفر به دلیل مسائل منطقه‌ای از اهمیت قابل توجهی برخوردار است بنابراین باید زوایای بیشتری از این سفر مورد تحلیل و بررسی قرار بگیرد.

ارتقای مناسبات سیاسی، فرهنگی و امنیتی

حسین آجورلو، پژوهشگر ارشد پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه، در مورد مناسبات دولت رئیسی در عرصه بین‌الملل و سیاست همگرایی منطقه‌ای با توجه به سفر روز گذشته رئیس‌جمهوری به پاکستان، به «شهروند» می‌گوید: «یکی از پایه‌های شعارها و اقدامات دولت سیزدهم و جناب آقای رئیس‌یبحث سیاست همسایگی و تعامل بین کشورهای منطقه بوده است و واقعا در دو سال اخیر با مرور وقایع اتفاق افتاده شاهد آن هستیم که دولت، اقدامات بسیار مثبتی در جهت ارتقای روابط همسایگی و افزایش همکاری در بین کشورهای منطقه برداشته است. ما در حال تکمیل پازل روابط ایران با کشورهای همسایه در جهت افزایش تعاملات سیاسی، تجاری و فرهنگی هستیم. دیدار از پاکستان می‌تواند در این چرخه قرار بگیرد.»

این کارشناس سیاسی در ادامه می‌افزاید: «هم جمهوری اسلامی ایران و هم جمهوری اسلامی پاکستان دو کشور بزرگ در حوزه کشورهای اسلامی هستند که به نوعی هرگونه همکاری آنها در راستای راهبردهای کلان جمهوری اسلامی ایران است و می‌تواند در بحث وحدت اسلامی و همکاری کشورهای اسلامی و ثبات منطقه‌ای تأثیرگذار باشد.»

موضوع فلسطین یکی از جدی‌ترین بخش‌های سفر رئیسی

آجورلو پرداختن به موضوع فلسطین را از جدی‌ترین بخش‌های سفر رئیس‌ی دانسته و می‌گوید: «در سطح منطقه یک موضوع جدی به نام فلسطین داریم که عامل مهمی برای ایجاد چالش‌های منطقه‌ای و جهانی شده است. بی‌شک بایستی با جنایات رژیم صهیونیستی در غزه و اقدامات غیرانسانی به‌وقوع‌پیوسته برخورد شود. هم جمهوری اسلامی ایران و هم جمهوری اسلامی پاکستان به نوعی تأکید دارند که اقدامات سیوعانه رژیم صهیونیستی و رفتار غیرانسانی آن، عامل مهمی در ایجاد چالش‌های منطقه‌ای هستند و از این نقطه‌نظر طبق مذاکرات صورت‌گرفته و اعلان‌نظرهای دوطرف، همراهی و همگامی کاملی بین ایران و پاکستان برای مقابله با اقدامات اسرائیل وجود دارد، به‌خصوص اینکه مسئله فلسطین در میان مردم پاکستان و ایران نیز جایگاه ویژه‌ای دارد و آن را نیز می‌توانیم در رفتارهای ملت‌ها جست‌وجوکنیم که دولت‌هائیز همگام با ملت‌ها در این جهت قدم برمی‌دارند.» پژوهشگر ارشد پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه یکی دیگر از ابعاد ویژه سفر رئیسی به پاکستان را ارتقای مناسبات فرهنگی دانسته و می‌گوید: «در دنیا نشان داده شده که بخش عمده‌ای از مسائلی که در نزدیکی و همراهی دولت وجود دارد، بحث همکاری‌های فرهنگی و گسترش این روابط است که جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی پاکستان دو کشوری هستند که پیشینه روابط فرهنگی گسترده‌ای داشته‌اند و با توجه به قرابت‌هایی که وجود داشته به‌نظر می‌رسد در موضوع فلسطین نیز ضرورت دارد که فعالیت‌های فرهنگی مشترک مانند برگزاری نشست‌های مردمی مشترک، مراسم فرهنگی درخصوص گسترش محور مقاومت و… برگزار شود که می‌تواند تأثیرات خاصی در این برهه از زمان داشته باشد چراکه باید شنیده شدن صدای مظلومیت مردم فلسطین تداوم یابد و خاموش نشود. به روایت دیگر این قرابت‌های فرهنگی می‌تواند بستر مناسبی برای حمایت از مظلومان باشد.»

صهیونیست‌هاست.»

وی در این‌باره تصریح کرد: «حمله نظامی جمهوری اسلامی ایران به مواضع صهیونیست‌ها منجر شده که ایران در حوزه دیپلماتیک دست برتر را داشته باشد. این موضوع باعث شده شیعیان و مردم پاکستان از قاطعیت ایران، اظهار خرسندی کنند ضمن اینکه برخورد شدید و قاطع جمهوری اسلامی در عملیات وعده صادق اثبات کرد از منظر سیاسی – امنیتی و حوزه اقتصادی ایران نیز دستاوردهای قابل توجهی داشته است چراکه تحریم‌ها روی ایران کارساز نیست و عملاً شورای امنیت سازمان ملل در این موضوع، منفعّل است.»

وی در ادامه یادآور شد: «عملیات وعده صادق جمهوری اسلامی ایران به سایر کشورها ازجمله پاکستان نشان داد ایران بازیگر اصلی منطقه است، بنابراین بنا به اهمیت این موضوع، پاکستانی‌ها با دید دیگری به سفر آقای رئیس‌ی می‌نگرند و از این سفر به کشور خود استقبال قابل توجهی به عمل می‌آورند.»

امین رضایی‌نژاد، کارشناس مسائل پاکستان در پایان گفت‌وگو یادآور شد: «شاید کسی پیش‌بینی نمی‌کرد وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران تصمیم بگیرد زمانی که در اوج تنش با رژیم صهیونیستی هستیم، رئیس‌جمهوری ایران اسلامی به پاکستان و به مرزهای شرقی کشور سفر کند. در این موضوع شکی نیست که این سفر از ابعاد مختلفی حائزاهمیت است و منجر به دستاوردهای اقتصادی مطلوبی برای دو کشور می‌شود.»

اتحاد جهان اسلام در برابر اسرائیل، پیام سفر رئیسی به پاکستان

کارشناس مسائل پاکستان با تأکید بر اینکه سفر رئیسی به پاکستان را می‌توان پیامی برای وحدت جهان اسلام برابر اسرائیل درنظر گرفت، گفت: «این سفر می‌تواند موجب تقویت روابط دو جانبه میان دو کشور به‌منظور رسیدگی به مسائل جهان اسلام به‌ویژه فلسطین شود.»

محمدرضا کمیلی، کارشناس مسائل پاکستان، با اشاره به اهمیت سفر دکترابراهیم رئیسی به پاکستان اظهار کرد: «این سفر، تنها یک سفر از بُعد سیاسی نیست، بلکه سفری است که به یک کشور همسایه و برادر صورت می‌گیرد و پیام‌های زیادی رانیز به‌دنیا مخابره خواهد کرد.» وی ادامه داد: «اگر از منظر تاریخی به روابط ایران و پاکستان نگاه کنیم درخوایم یافت که روابط دو کشور به‌طور درخشان شروع شده تا جایی که در ۱۴ اوت ۱۹۴۷ که پاکستان از هند بریتانیایی مستقل می‌شود، نخستین کشوری که پاکستان را به رسمیت می‌شناسد، ایران است و در سال ۱۳۵۷ شمسی، زمانی که انقلاب اسلامی ایران به پیروزی می‌رسد، پاکستان نخستین کشوری است که این پیروزی را به رسمیت می‌شناسد و در اسفندماه همان سال نیز آقای آقاشاهی نخستین هیأت رسمی کشور را به تهران می‌فرستد تا پیروزی انقلاب اسلامی ایران را به امام خمینی (ره) تبریک بگوید. بیشتر بخوانید: «گسترش روابط با همسایگان به خوبی در دولت سیزدهم پیگیری شد. کمیلی افزود: «علاوه بر همه اینها حدود ۱۰٫۷ درصد ظرفیت فرهنگی ایران در خارج از کشور در خاک پاکستان یافت می‌شود؛ از خانه‌های فرهنگی در شهرهای حیدرآباد، کراچی، کوئته، پیشاور، لاهور و غیره گرفته تا مرکز تحقیقات زبان فارسی که در پاکستان وجود دارد و رایزنی فرهنگی ایران در اسلام‌آباد همگی نشان‌دهنده عمق روابط دو کشور است.»

تحریم شرکت‌های صهیونیستی توسط مردم دو کشور

کارشناس مسائل پاکستان با بیان اینکه ابعاد مختلف سفر رئیسی به پاکستان تقریباً بر کسی پوشیده نیست، گفت: «یکی از ابعاد مهم این سفر، بُعد سیاسی است آن هم در شرایطی که جهان اسلام با سرطان اسرائیل مواجه شده و مردم غزه به‌شدت درگیر جنگ با این رژیم هستند، سپس وقوع عملیات بزرگ وعده صادق و اتفاق عظیمی که رخ داد، «بهت‌یوشالی اسرائیل را از بین برد مردم پاکستان پیام این اقدامات را بلافاصله دریافت کرده و حتی در پیام‌های خود در شبکه‌های اجتماعی، ایران را قهرمان جهان اسلام دانستند.» کمیلی همچنین با تأکید بر اینکه سفر آقای رئیس‌ی به پاکستان را می‌توان پیامی برای وحدت جهان اسلام درنظر گرفت، گفت: «این سفر می‌تواند موجب تقویت روابط دو جانبه میان دو کشور به‌منظور رسیدگی به مسائل جهان اسلام به‌ویژه فلسطین شود.» کمیلی با بیان اینکه در پاکستان هم نسبت به اسرائیل یک انزجار و تنفر عمومی وجود دارد، گفت: «در شرایط فعلی که موضوع اسرائیل و غزه مطرح است، مردم پاکستان بسیاری از شرکت‌های صهیونیستی را تحریم کرده‌اند و به‌شدت علیه دولتمردان فشار وجود دارد که قدمی برای عادی‌سازی روابط با این رژیم برندارند البته هیچ‌گاه در سطح رسمی اعلام نشده که قرار است ارتباطی با رژیم اسرائیل داشته باشند، اما مردم بسیار محکم ایستاده‌اند که چنین اتفاقی صورت نگیرد و جالب اینجاست که شیعه و سنی در این ماجرا هیچ‌گونه اختلافی با یکدیگر ندارند.» کارشناس حوزه سیاست خارجی ادامه داد: «واکنش مردم پاکستان به سفر رئیس‌جمهوری بسیار حائزاهمیت است و علاقه‌ای که نسبت به استقبال از رئیس‌جمهوری وجود دارد، نشان‌دهنده وقوع یک اتفاق بزرگ است و کسی نمی‌تواند آن را نادیده بگیرد، به‌ویژه بعد از عملیات بزرگ و پیروزمندانه وعده صادق که بازآرندگی این رژیم را به کلی از بین برد؛ علاقه کشورها به ایران بیشتر شده و این نشان‌دهنده این است که توطئه‌هایی که دشمنان برای انزوای ایران داشتند، نقش بر آب خواهد شد.»

اهمیت پروژه انتقال گاز از ایران به پاکستان

کمیلی همچنین با اشاره به بُعد اقتصادی سفر رئیس‌جمهوری گفت: «این سفر، به‌منظور تسهیل در تجارت نیز صورت گرفته به‌خصوص اینکه کالاهای ممنوع‌الورود به‌شدت کاهش یافته و این یک قدم مثبت است و امید می‌رود که تسهیل در قوانین هم صورت بگیرد همچنین، انتقال گاز از ایران به پاکستان و تکمیل این پروژه از اهمیت زیادی برخوردار است و اخیراً هم صحبت‌هایی از مسئولان دو کشور در این‌باره مطرح شده و می‌توان امیدوار بود که مسئولان دو کشور تصمیماتی را در این‌باره اتخاذ کنند.»

ظرفیت‌های خفته‌ای که زنده می‌شوند

اقتصادی این دو کشور بزرگ شکل بگیرد. به‌عنوان مثال یکی از جدی‌ترین موضوعات مسیر ترانزیتی است که می‌تواند از ایران و پاکستان بگذرد و طی سال‌های گذشته رایزنی‌های جدی در این خصوص صورت گرفته اما همواره از سوی آمریکایی‌ها با تحرم و پایکوت مواجه شده است. بحث دوم خطوط انتقال انرژی بین دو کشور است که می‌تواند تغییرات جدی در منطقه به‌وجود بیاورد، برای همین، مسئله آنقدر مهم است که آمریکایی‌ها و غربی‌ها با خط انتقال گازی که از ایران به پاکستان می‌خواست، صورت بگیرد کاملاً مخالفت کردند و تلاش کردند این مورد انجام نشود. لذا این سفر می‌تواند این ظرفیت‌های ایران و مبادلاتی را که غرب و آمریکا می‌خواهند صورت نگیرد، زنده کند. به تمام این موارد می‌توان موضوع فلسطین را افزود. ملت پاکستان یکی از مهم‌ترین حامیان فلسطین، هم در حوزه میدانی و هم در حوزه‌های مالی و اقتصادی است. آنان همواره به‌صورت جدی وارد بحث حمایت از فلسطین شده‌اند و همواره به‌عنوان یک نگاه انقلابی و حمایت‌محور از فلسطینی‌ها در صحنه حضور داشته‌اند. حالا با دولت جدیدی که در پاکستان روی کار آمده است و تقریباً این موضع را تقویت کرده است، به‌نظر می‌رسد که در حوزه حمایت از فلسطین، همکاری ایران و پاکستان می‌تواند یک نگاه جدید را در منطقه به‌وجود بیاورد و قوتی جدی را به مسئله فلسطین ببخشد.